

2022/2026(INI)

24.10.2022

AVIZ

al Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

destinat Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

Către drepturi egale pentru persoanele cu dizabilități
(2022/2026(INI))

Raportor pentru aviz: Jordi Cañas

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale recomandă Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne, care este comisie competentă, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

- având în vedere articolul 2 și articolul 3 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolele 2, 9, 10, 19 și articolul 216 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),
- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta), în special articolele 3, 15, 20, 21, 23, 25, 26 și 47,
- având în vedere Carta socială europeană, în special articolul 15,
- având în vedere Pilonul european al drepturilor sociale, în special principiile 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 14 și 17 ale acestuia,
- având în vedere Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă și obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), în special ODD 8 și 10,
- având în vedere Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap (CRPD) și protocolul său opțional, precum și intrarea sa în vigoare în UE la 21 ianuarie 2011, în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului din 26 noiembrie 2009 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap¹,
- având în vedere Observațiile generale ale Comitetului CRPD cu privire la punerea în aplicare a CRPD, în special Observația generală nr. 2 (2014) din 22 mai 2014 privind accesibilitatea, Observația generală nr. 3 (2016) din 25 noiembrie 2016 privind femeile și fetele cu dizabilități, Observația generală nr. 4 (2016) privind dreptul la educație incluzivă, Observația generală nr. 5 (2017) din 27 octombrie 2017 privind viața independentă și integrarea în comunitate, Observația generală nr. 6 (2018) din 26 aprilie 2018 privind egalitatea și nediscriminarea și Observația generală nr. 7 (2018) privind participarea persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, prin intermediul organizațiilor lor reprezentative,
- având în vedere observațiile finale ale Comitetului CRPD din 2 octombrie 2015 referitoare la raportul inițial al Uniunii Europene și lista de aspecte prezentată de Comitetul CRPD al ONU din 20 aprilie 2022, înainte de prezentarea celui de-al doilea și al treilea raport periodic al Uniunii Europene,
- având în vedere Declarația universală a drepturilor omului,
- având în vedere Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei,
- având în vedere Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea

¹ JO L 23, 27.1.2010, p. 35.

- violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul),
- având în vedere Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului);
 - având în vedere obiectivul Strategiei Europa 2020 privind sărăcia, Declarația de la Porto, Comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 intitulată „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale” (COM (2021) 0102) și obiectivul său pentru 2030 de a combate sărăcia și excluziunea socială,
 - având în vedere Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică²,
 - având în vedere regulamentele de stabilire a normelor privind programele de finanțare ale UE în cadrul financiar multianual, în special Fondul social european, Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, Fondul european de dezvoltare regională, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, programul Erasmus și Fondul pentru o tranziție justă, care oferă asistență financiară din partea UE pentru îmbunătățirea situației persoanelor cu dizabilități,
 - având în vedere Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă³ (Directiva privind egalitatea la încadrarea în muncă),
 - având în vedere Recomandarea (UE) 2018/951 a Comisiei privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității;⁴,
 - având în vedere Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor⁵ (Actul european privind accesibilitatea),
 - având în vedere Directiva (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public⁶ (Directiva privind accesibilitatea site-urilor web),
 - având în vedere propunerea Comisiei din 2 iulie 2008 de directivă a Consiliului cu privire la punerea în aplicare a principiului tratamentului egal al persoanelor indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală (COM(2008)0426) și poziția Parlamentului din 2 aprilie 2009⁷ pe această temă,
 - având în vedere rezoluția sa din 29 noiembrie 2018 referitoare la situația femeilor cu

² JO L 180, 19.7.2000, p. 22.

³ JO L 303, 2.12.2000, p. 16.

⁴ JO L 167, 4.7.2018, p. 28.

⁵ JO L 151, 7.6.2019, p. 70.

⁶ JO L 327, 2.12.2016, p. 1.

⁷ JO C 137E, 27.5.2010, p. 68.

dizabilități⁸,

- având în vedere comunicarea Comisiei din 3 martie 2021 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2021-2030)” (COM(2021)0101), mai ales cele șase inițiative emblematiche,
- având în vedere comunicarea Comisiei din 15 noiembrie 2010 intitulată „Strategia UE pentru persoanele cu handicap pentru 2020: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere” (COM (2010) 0636),
- având în vedere documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 2 februarie 2017 intitulat „Raport de etapă privind punerea în aplicare a Strategiei europene 2010-2020 pentru persoanele cu handicap” (SWD(2017)0029),
- având în vedere proiectul-pilot derulat de Comisie în perioada 2016-2018 în opt state membre privind un card european pentru dizabilități și studiul de evaluare a stadiului de implementare a acțiunii-pilot privind cardul european pentru dizabilități și beneficiile asociate,
- având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European din 11 decembrie 2019 intitulat „Definirea Agendei UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2020-2030: contribuție realizată de Comitetul Economic și Social European”⁹
- având în vedere documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 20 noiembrie 2020 intitulat „Evaluarea Strategiei europene 2010-2020 pentru persoanele cu handicap” (SWD(2020)0289),
- având în vedere raportul Comisiei privind aplicarea Directivei privind egalitatea rasială și a Directivei privind egalitatea de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă (COM(2021)0139),
- având în vedere rezoluția sa din 18 iunie 2020 referitoare la Strategia europeană pentru persoanele cu dizabilități după-2020¹⁰,
- având în vedere rezoluția sa din 10 martie 2021 referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă în lumina CRPD¹¹,
- având în vedere publicația Eurofound din 2021 intitulată „Handicap și integrarea pe piața forței de muncă: Tendințe politice și sprijin în statele membre ale UE”,
- având în vedere rezoluția sa din 7 aprilie 2022 referitoare la protejarea de către UE a copiilor și tinerilor care fug din calea războiului din Ucraina¹²,

⁸ JO C 363, 28.10.2020, p. 16.

⁹ JO C 97, 24.3.2020, p. 41.

¹⁰ JO C 362, 8.9.2021, p. 8.

¹¹ JO C 474, 24.11.2021, p. 48.

¹² Texte adoptate, P9_TA(2022)0120.

- având în vedere rezoluția sa din 19 mai 2022 referitoare la consecințele sociale și economice ale războiului rus din Ucraina pentru UE – consolidarea capacității de acțiune a UE”¹³,
 - având în vedere Comunicarea Comisiei din 9 decembrie 2021 intitulată „Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială” (COM(2021)0778),
 - având în vedere publicația Eurofound din 2022 intitulată „Oamenii cu dizabilități și pandemia de COVID-19: Rezultatele sondajului electronic „Viața, munca și COVID-19”
 - având în vedere Convenția ONU cu privire la drepturile copilului,
 - având în vedere Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă, în special obiectivul de dezvoltare durabilă nr. 8 „Promovarea creșterii economice susținute, favorabile incluziunii și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a muncii decente pentru toți”
 - având în vedere publicația Eurofound (2018) intitulată „Situția socială și profesională a persoanelor cu dizabilități”
 - având în vedere rezoluția sa din 29 aprilie 2021 referitoare la Garanția europeană pentru copii¹⁴,
 - având în vedere recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei garanții europene pentru copii¹⁵,
 - având în vedere studiul întocmit de Departamentul tematic C al Parlamentului European din septembrie 2017 intitulat „Inclusive education for learners with disabilities” (O educație incluzivă pentru cursanții cu dizabilități)¹⁶,
 - având în vedere rezoluția sa din 7 octombrie 2021 referitoare la protecția persoanelor cu dizabilități prin intermediul petițiilor: lecții învățate¹⁷ și din 8 iulie 2020 referitoare la drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale și ale familiilor lor în cadrul crizei provocate de COVID-19¹⁸,
- A. întrucât dizabilitatea este rezultatul interacțiunii dintre persoanele care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale pe termen lung și barierele comportamentale și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți; întrucât CRPD respinge viziunea medicală asupra dizabilității, susținând, în schimb, abordarea bazată pe drepturile omului și viziunea socială asupra dizabilității; întrucât CRPD cere egalitate și integrare în societate pentru persoanele cu dizabilități; întrucât persoanele cu dizabilități contribuie la diversitatea omenirii și a

¹³ Texte adoptate, P9_TA(2022)0219.

¹⁴ JO C 506, 15.12.2021, p. 94.

¹⁵ JO L 223, 22.6.2021, p. 14.

¹⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/434b691e-a8b2-11e7-837e-01aa75ed71a1>

¹⁷ JO C 132, 24.3.2022, p. 129.

¹⁸ JO C 371, 15.9.2021, p. 6.

societății;

- B. întrucât în Europa există aproximativ 87 de milioane de persoane cu dizabilități¹⁹; întrucât în UE cam o persoană din șase are un anumit tip de dizabilitate; întrucât 50,6 % dintre persoanele cu dizabilități sunt încadrate în muncă, iar 28,4 % sunt expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, față de 74,8 %²⁰ și, respectiv, 18,4 % pentru persoanele fără dizabilități²¹; întrucât ultimele date statistice ale UE referitoare la venit și la condițiile de viață arată că diferența dintre ponderea persoanelor cu și fără dizabilități încadrate în muncă a fost de 24,5 % în 2020; întrucât, în UE, rata de participare pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități este de numai 61,0 %, față de 82,3 % în cazul persoanelor fără dizabilități; întrucât afecțiunile reumatice și musculo-scheletice sunt asociate cu niveluri ridicate de dizabilitate, reprezintă cea mai mare cauză de dizabilități fizice în UE și peste jumătate din numărul de ani în care oamenii trăiesc cu povara dizabilității în Europa²²; întrucât unele persoane cu dizabilități, în special persoanele cu dizabilități intelectuale, psihosociale și cele din spectrul autist, sunt afectate disproporționat de rate mai ridicate ale șomajului; întrucât între 70 % și 90 % din adulții cu autism sunt șomeri²³;
- C. întrucât persoanele cu dizabilități continuă să se confrunte cu o mulțime de forme de discriminare și dezavantaje care se întrepătrund în viața de zi cu zi și că nu se bucură pe deplin de libertățile și drepturile fundamentale prevăzute în cadrele normative și juridice aplicabile ale UE și ONU, printre care recunoașterea reciprocă a statutului de persoană cu dizabilități între statele membre, accesul egal la transportul public, accesul la mediul construit, utilizarea limbajului prin semne, fonduri pentru educație și formare profesională și accesul egal la acestea, accesul la asistență personală și integrare în societate, egalitatea de șanse și de tratament la angajare și la locul de muncă; întrucât aceste provocări sunt diferite de la un stat membru la altul;
- D. întrucât femeile cu dizabilități reprezintă 16 % din populația totală a femeilor din UE și 60 % din populația totală a persoanelor cu dizabilități din Europa; întrucât femeile cu dizabilități sunt expuse unui risc mai mare de șomaj și de excluziune socială decât bărbații cu dizabilități și femeile fără dizabilități, doar 20 % dintre femeile cu dizabilități având un loc de muncă cu normă întreagă, comparativ cu 29 % dintre bărbații cu dizabilități și 48 % dintre femeile fără dizabilități²⁴; întrucât sărăcia și formele intersecționale de discriminare amplifică riscurile de excluziune socială și de violență împotriva femeilor; întrucât femeile cu dizabilități riscă să fie supuse violenței

¹⁹ Comisia Europeană, „[Observațiile introductive ale comisarului Dalli cu privire la Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030](#)”, 3 martie 2021.

²⁰ Lecerf, M., Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, „[Employment and disability in the European Union](#)” (Ocuparea forței de muncă și dizabilitățile în Uniunea Europeană), mai 2020.

²¹ Eurostat, „[Disability statistics – poverty and income inequalities](#)” (Statistici privind dizabilitățile – sărăcie și inegalități în materie de venituri), ianuarie 2021.

²² Conform datelor furnizate de [Evaluatorul nevoilor de reabilitare a Organizației Mondiale a Sănătății](#), accesat la 4 aprilie 2022.

²³ Autism-Europa, „[State of play of employment of people on the autism spectrum in Europe: barriers, good practices and trends](#)” (Situația actuală a ocupării forței de muncă în rândul persoanelor cu afecțiuni din spectrul autismului în Europa: bariere, bune practici și tendințe); 5 noiembrie 2019.

²⁴ Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE) (Indicele egalității între femei și bărbați 2021):

de două până la cinci ori mai mult decât celelalte femei²⁵;

- E. întrucât cercetările Eurofound arată că în perioada 2011-2016 decalajul dintre persoanele cu și fără dizabilități care au absolvit instituții din învățământul superior s-a mărit – de la 7 % la 9 %; întrucât doar 29,4 % dintre persoanele cu dizabilități obțin o diplomă de studii superioare, față de 43,8 % dintre cele fără dizabilități²⁶; întrucât din cauza limitărilor în calea accesului la educație persoanele cu dizabilități participă mai puțin la activități educative și de formare decât media populației, atrăgând după sine riscul de excluziune socială și economică;
- F. întrucât UE, instituțiile sale și statele sale membre sunt părți la CRPD și sunt obligate să respecte în totalitate drepturile fundamentale prevăzute de aceasta, inclusiv articolul 27 privind munca și ocuparea forței de muncă; întrucât drepturile consacrate în CRPD sunt departe de a fi o realitate pentru milioane de persoane cu dizabilități din UE, nu în ultimul rând din cauza neajunsurilor Directivei privind egalitatea în muncă;
- G. întrucât CRPD recunoaște dreptul persoanelor cu dizabilități de a lucra în condiții de egalitate cu celelalte persoane, inclusiv șansa de a-și câștiga traiul printr-o muncă liber aleasă într-un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil; întrucât orice persoană are dreptul la asistență rapidă și adaptată pentru îmbunătățirea perspectivelor de încadrare în muncă sau de desfășurare a unor activități independente, inclusiv dreptul de a beneficia de sprijin pentru căutarea unui loc de muncă, formare profesională și recalificare, astfel cum se prevede în principiul 4 din Pilonul european al drepturilor sociale; întrucât un număr covârșitor de persoane cu dizabilități sunt excluse de pe piața deschisă a muncii și li se refuză dreptul la muncă în condiții de egalitate cu celelalte persoane sau întâmpină mari greutăți când încearcă să obțină acces egal și a condiții egale de participare pe piața muncii; întrucât cercetările Eurofound arată că, printre principalele obstacole în calea angajării persoanelor cu dizabilități, se numără stereotipurile legate de dizabilități, dificultățile birocratice în ce privește accesul la serviciile disponibile, o guvernare fără viziune strategică, monitorizarea insuficientă a implementării politicilor, resurse limitate pentru formarea profesională a angajatorilor și lipsa unui sprijin specializat²⁷;
- H. întrucât persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă acces la sprijin personalizat și la un spațiu adaptat la locul de muncă; întrucât persoanele cu dizabilități au dreptul la un sprijin pentru venit care să le asigure posibilitatea de a duce o viață demnă, la servicii care să le permită să participe pe piața muncii și în societate și la un mediu de lucru adaptat nevoilor lor; întrucât dezavantajele de care se lovesc persoanele cu dizabilități depășesc cu mult domeniul muncii; întrucât situația socială și financiară a persoanelor

²⁵ Forumul european al persoanelor cu dizabilități (EDF), „[EDF se alătură Zilei mondiale pentru eliminarea violenței împotriva femeilor. Orange the World: Fund, Respond, Prevent, Collect!](#) (Finanțează, Răspunde, Previne, Colectează!)”, 25 noiembrie 2021.

²⁶ Comisia Europeană, „[Union Of Equality: Strategy For The Rights Of Persons With Disabilities 2021-2030 – Building a Union without barriers](#)” (Uniunea egalității: Strategia pentru drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 – Să construim o Uniune fără bariere), 3 martie 2021. A se vedea și: Comunicarea Comisiei din 3 martie 2021 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap (2021-2030)” (COM(2021)0101),

²⁷ Eurofound, „[Disability and labour market integration: Policy trends and support in EU Member States](#)” (Dizabilitățile și integrarea pe piața muncii: Tendințe politice și sprijin în statele membre ale UE), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2021.

cu dizabilități din UE este mult mai gravă decât cea a persoanelor fără dizabilități²⁸ și este sinonimă cu dezavantaje structurale sau educaționale și cu discriminarea; întrucât măsurile de sprijin care se concentrează pe alte aspecte decât ocuparea forței de muncă – de exemplu, reducerea sărăciei, accesul la locuințe și îngrijirea copiilor, transport public accesibil și asistență personală – joacă și ele un rol esențial, oferind persoanelor cu dizabilități oportunități de a pătrunde și a rămâne pe piața muncii;

- I. întrucât Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 propune să se creeze un card european pentru dizabilități până la sfârșitul lui 2023, care să fie recunoscut în toate statele membre;
- J. întrucât cu toate că inovațiile tehnice, precum sistemele de inteligență artificială etice și puse în slujba omului, au potențialul de a dezvolta procese de angajare eficiente, accesibile și nediscriminatorii, evoluțiile tehnologice neincluzive ar putea atrage după sine riscul de a crea noi bariere și forme de discriminare față de persoanele cu dizabilități; întrucât articolul 9 din CRPD prevede pentru persoanele cu dizabilități informații accesibile și acces la tehnologii și sisteme de comunicații în condiții de egalitate cu ceilalți; întrucât 64,3 % dintre persoanele cu dizabilități cu vârsta de sau de peste 16 ani au o conexiune la internet la domiciliu, comparativ cu 87,9 % dintre persoanele fără dizabilități²⁹;
- K. întrucât din cercetările Eurofound reiese că sprijinul pentru antreprenoriat și pentru activități independente, sub formă de consiliere, formare profesională și ajutor financiar, le poate oferi persoanelor cu dizabilități posibilitatea de a fi active pe piața deschisă a muncii, astfel încât să nu mai depindă exclusiv de prestațiile de invaliditate; întrucât un astfel de sprijin trebuie să fie bine focalizat și dotat cu resurse adecvate³⁰;
- L. întrucât pandemia de COVID-19 a exacerbat obstacolele și inegalitățile existente pentru toate persoanele cu dizabilități; întrucât cercetările Eurofound arată că în timpul pandemiei, în medie, 71 % dintre respondenții cu dizabilități au fost expuși riscului de depresie, iar 25 % dintre respondenții cu dizabilități au indicat că nu au putut avea acces la îngrijiri de sănătate mintală – de două ori mai mulți decât cei fără dizabilități³¹; întrucât din cercetările Eurofound se vede că carantinarea și restricțiile impuse în timpul pandemiei de COVID-19 i-au afectat mai cu seamă pe tinerii cu dizabilități cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani, 51 % din această categorie respondenți declarând că se simt singuri – cu 19 % mai mult decât tinerii fără dizabilități³²; întrucât planurile de

²⁸ Eurofound „The social and employment situation of people with disabilities” (Situația socială și a ocupării forței de muncă a persoanelor cu dizabilități), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2018.

²⁹ Comunicarea Comisiei din 3 martie 2021 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap (2021-2030)” (COM(2021)0101),

³⁰ Eurofound, „[Disability and labour market integration: Policy trends and support in EU Member States](#)” (Dizabilitățile și integrarea pe piața muncii: Tendințe politice și sprijin în statele membre ale UE), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2021, p. 25.

³¹ Eurofound, „[People with disabilities and the COVID-19 pandemic: Findings from the Living, working and COVID-19 e-survey](#)”, (Persoanele cu handicap și pandemia de COVID-19: Constatările sondajului electronic „Viața, munca și COVID-19), seria COVID-19, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022, p. 8 și 10.

³² Eurofound, „[People with disabilities and the COVID-19 pandemic: Findings from the Living, working and COVID-19 e-survey](#)”, (Persoanele cu handicap și pandemia de COVID-19: Constatările sondajului electronic „Viața, munca și COVID-19), seria COVID-19, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022, p. 11.

revenire la locul de muncă sunt esențiale pentru lucrătorii care suferă de boli mintale;

- M. întrucât participarea la viața politică nu le afectează în mod egal pe toate persoanele cu dizabilități; întrucât persoanele cu deficiențe mai grave, precum și persoanele cu anumite tipuri de deficiențe – de exemplu, persoanele cu dizabilități intelectuale – se confruntă, în mod disproporționat, cu bariere în calea participării lor la viața politică; întrucât aceste persoane sunt adesea unele dintre cele mai izolate și excluse;
- N. întrucât, la un deceniu după ce UE a devenit parte la CRPD, nivelul de instituționalizare rămâne neschimbat; întrucât la nivelul întregii Europe, cel puțin 1,4 de milioane de persoane sunt încă internate în instituții – un număr care a rămas neschimbat de la adoptarea convenției³³; întrucât, conform anchetei Rețelei europene pentru viață independentă din 2020, 24 din cele 43 de țări reprezentate în Consiliul Europei nu au o strategie de dezinstituționalizare, iar în cele 18 țări care au o astfel de strategie, 88 % dintre respondenți spun că strategia este nepotrivită sau că este loc de mai bine;
- O. întrucât 33 de țări din Consiliul Europei oferă un anumit tip de asistență personală, în timp ce 97 % dintre respondenți indică faptul că accesul la aceasta fie lasă de dorit, fie nu este ceea ce trebuie;
- P. întrucât actualul cadru legislativ nu prevede nicio obligație ca statele membre să desemneze un organism de promovare a egalității menit să protejeze victimele discriminării din motive de dizabilitate;
- Q. întrucât în 2008 Comisia a prezentat o propunere vizând să extindă protecția împotriva discriminării și la alte domenii în afară de condițiile de muncă, așa cum prevede Directiva 2000/78/CE, în care se interzice discriminarea pe motive de dizabilitate, vârstă, orientare sexuală și religie sau credință la angajare și la locul de muncă; întrucât, prin noua directivă, principiul egalității ar urma să se aplice și în cazul educației, al accesului la bunuri și servicii și al protecției sociale, unde intră asigurările sociale și îngrijirile medicale; întrucât această propunere nu a fost încă adoptată, fiind blocată în Consiliu de mai bine de 13 ani, fiind nevoie de unanimitate pentru a fi adoptată;
- R. întrucât toate statele membre ale UE au ratificat Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, conferindu-i astfel caracter obligatoriu pentru ele și întrucât articolul 3 alineatul (3) din TUE stabilește pentru UE obiectivul de a promova protecția drepturilor copiilor; întrucât Carta drepturilor fundamentale a UE oferă garanția că instituțiile UE și statele membre ocrotesc drepturile copilului atunci când pun în aplicare legislația UE; întrucât Parlamentul a adoptat cu o majoritate clară rezoluția sa referitoare la o garanție europeană pentru copii, prin care cere în mod peremptoriu să se asigure accesul la educație incluzivă din fragedă copilărie până în adolescență pentru toți copiii, inclusiv pentru copiii romi, copiii cu dizabilități, copiii apatrizi și imigranți și cei care trăiesc în situații umanitare de urgență;
- S. întrucât accesul la locuri de muncă de calitate, la educație și formare, asistență medicală,

³³ Anghelova-Mladenova, L. and Brennan, C., „[Shadow report on the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the European Union](#)”, (Raport alternativ privind punerea în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap în Uniunea Europeană), Rețeaua europeană pentru o viață independentă, februarie 2022, p. 5.

protecție socială, inclusiv la nivel transfrontalier, la locuințe corespunzătoare, la sprijin pentru o viață independentă, precum și la oportunități egale de participare la activități recreative și la viața comunității este esențial pentru ca persoanele cu dizabilități să ducă o viață de calitate, pentru a reduce sărăcia și vulnerabilitatea și a susține o creștere economică inclusivă și sustenabilă; întrucât sistemele naționale de venit minim ar trebui să asigure accesul egal pentru persoanele cu dizabilități; întrucât persoanele cu dizabilități ar trebui, de asemenea, să aibă acces la asistență focalizată pentru cheltuielile suplimentare prilejuite de dizabilitatea de care suferă, adică aceste cheltuieli nu ar trebui suportate doar din venituri;

1. subliniază că pentru persoanele cu dizabilități exercitarea dreptului la muncă³⁴ este strâns legată de măsurile menite să combată discriminarea directă și indirectă, sărăcia și barierele de care se lovesc în educație, formare, locuințe, îngrijire, mobilitate personală, mediul construit, accesibilitate și cele generate de segregare și instituționalizare; încurajează, prin urmare, Comisia și statele membre să ia măsuri eficace și concrete pentru a promova egalitatea, diversitatea și incluziunea orizontală a persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora în toate segmentele societății, printre altele, prin asistență personală, viață independentă, protecție socială, conștientizare și un mediu fără bariere; reamintește că integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii este esențială nu numai pentru integrarea socială și egalitatea de șanse, ci oferă, de asemenea, oportunități economice semnificative pentru independența financiară a persoanelor cu dizabilități, aducând beneficii economiei în general;
2. solicită Autorității Europene a Muncii să colaboreze cu inspectoratele naționale de muncă pentru a pune în aplicare legislația existentă; recomandă ca inspectorii de muncă să îi monitorizeze pe angajatorii publici și privați pentru a asigura respectarea drepturilor profesionale pentru persoanele cu dizabilități;
3. invită Comisia și statele membre să adopte o abordare atotcuprinzătoare, pe întreg ciclul de viață, a politicii de sprijin pentru prevenirea discriminării și pentru a asigura cu succes păstrarea și incluziunea eficace a persoanelor cu dizabilități pe piața muncii; invită Comisia și statele membre să pună în aplicare integral CRPD și să o integreze în toate măsurile legislative, politice și de finanțare, în special în cele vizând integrarea socială și pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități; îndeamnă UE și statele membre să ratifice Protocolul opțional la CRPD;
4. apreciază recenta dezbateră din 16 iunie 2022 purtată de miniștrii muncii și protecției sociale despre politicile vizând încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități, eliminarea factorilor potrivnici angajării persoanelor cu dizabilități și acțiunile de promovare a integrării lor pe piața muncii; așteaptă cu interes din partea statelor membre acțiuni prin care să pună în practică concluziile dezbaterii;
5. subliniază că trebuie acordată o atenție deosebită situației încadrării în muncă a persoanelor cu dizabilități aparținând minorităților etnice, precum imigranții, refugiații, țigani și persoanele de origine africană;
6. scoate în evidență că în discuțiile despre dizabilități trebuie încetățenită o abordare bazată pe drepturile omului și că sprijinul pentru persoanele cu dizabilități trebuie

³⁴ Articolul 27 din CRPD.

adaptat în consecință; pune în lumină cât este de important să se dea o definiție și o aplicare cuprinzătoare accesibilității, care să fie luată ca bază pentru egalitatea de șanse pentru persoanele cu dizabilități, după cum se recunoaște în CRPD și în concordanță cu observația generală nr. 2 din CRPD, ținând seama de diversitatea nevoilor persoanelor cu dizabilități și ridicând proiectarea universală³⁵ la rang de principiu al UE;

7. subliniază că persoanele cu dizabilități ar trebui să își poată exercita dreptul la liberă circulație în UE în condiții egale cu celelalte persoane și îndeamnă Comisia să propună o definiție armonizată a dizabilității la nivelul UE, precum și pentru recunoașterea reciprocă a statutului de persoană cu dizabilități și a beneficiilor asociate și a drepturilor la protecție socială, pentru a le permite accesul la servicii de sănătate, de îngrijire și la alte servicii care îi ajută să ducă o viață independentă și la oportunități de educație, formare și angajare la nivel transfrontalier; invită statele membre să faciliteze transferul prestațiilor și al drepturilor de invaliditate ale persoanelor cu dizabilități, inclusiv al serviciilor de sprijin, dacă este cazul, pentru a promova în continuare dreptul la liberă circulație; invită Comisia și statele membre să își onoreze angajamentele asumate în cadrul Strategiei UE pentru persoanele cu dizabilități, în special promisiunea de a extinde cardul european pentru dizabilitate, pentru ca statutul de persoană cu dizabilități să fie recunoscut în toate statele membre cât mai curând posibil;
8. solicită Consiliului, în special viitoarelor sale președinții, să deblocheze negocierile privind directiva orizontală împotriva discriminării fără nicio altă amânare și să încerce să ajungă la un acord, deoarece aceasta este o condiție prealabilă pentru a instaura egalitatea în UE și extinde protecție de care se bucură persoanele cu dizabilități în toate domeniile;
9. invită Comisia să efectueze o vastă analiză transversală și, în caz de nevoie, să revizuiască întreaga legislație a UE în domeniu pentru a-i asigura conformitatea deplină cu CRPD, mai ales partea cu accesibilitatea mediului construit și digital; invită Comisia să se apuce de revizuirea Directivei privind egalitatea de tratament cât mai curând posibil, în primul rând partea referitoare la definirea de standarde minime armonizate pentru adaptări rezonabile pentru lucrătorii cu dizabilități, astfel încât să o armonizeze în întregime cu dispozițiile CRPD și să deruleze un proces participativ menit să asigure implicarea directă și deplină a organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu dizabilități; invită Comisia să revizuiască Directiva privind asistența medicală transfrontalieră³⁶ pentru a o alinia la CRPD și a garanta accesul efectiv al persoanelor cu dizabilități la asistența medicală transfrontalieră de calitate la prețuri accesibile;
10. subliniază importanța implicării persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor care le reprezintă în elaborarea și punerea în aplicare a tuturor măsurilor care îi afectează; subliniază importanța integrării considerentelor legate de dizabilitate la locul de muncă și rolul dialogului social și al formării profesionale pentru angajatori în această privință; invită statele membre să ia măsuri active pentru a garanta nediscriminarea pentru toate

³⁵ În conformitate cu articolul 2 din CRPD, „proiectarea universală” este definită ca fiind „proiectarea de produse, medii, programe și servicii care să fie utilizabile de toți oamenii, în cea mai mare măsură posibilă, fără a fi nevoie de adaptare sau de proiectare specializată. „Proiectarea universală” nu exclude dispozitivele de asistare pentru anumite grupuri de persoane cu dizabilități, la nevoie.”

³⁶ Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere (JO L 88, 4.4.2011, p. 45).

persoanele și a se asigura că persoanele cu dizabilități își pot exercita drepturile de muncă și sindicale în condiții de egalitate cu alte persoane;

11. subliniază că hărțuirea la locul de muncă, inclusiv hărțuirea sexuală și represaliile împotriva celor care contestă deschis această situație, îngreunează accesul la muncă și angajare, păstrarea locului de muncă și egalitatea de șanse în carieră, în special pentru femeile cu dizabilități³⁷, și că sunt necesare acțiuni focalizate în statele membre pentru a preveni, a combate și a sancționa hărțuirea persoanelor cu dizabilități; în acest context, felicită Comisia pentru propunerea de directivă privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice³⁸; îndeamnă UE și toate statele membre să ratifice Convenția de la Istanbul, care ar avea un impact orizontal asupra întregii legislații în domeniul UE, cu un accent special pe femeile cu dizabilități, care se confruntă cu discriminări multiple și intersecționale;
12. consideră că regimurile de susținere a veniturilor, alocația de dizabilitate și sprijinul activ pentru angajare sunt complementare pentru a promova participarea efectivă a persoanelor cu dizabilități pe piața muncii, deoarece salariile nu sunt un substitut pentru a acoperi costurile în plus generate de dizabilități; invită, prin urmare, statele membre să disocieze sprijinul pentru venit și sprijinul activ pentru încadrare în muncă și alocația pentru dizabilități³⁹, pentru ca normele de eligibilitate să fie cât mai incluzive posibil și pentru a acoperi cheltuielile suplimentare legate de dizabilități, a combate sărăcia persoanelor încadrate în muncă și a asigura egalitatea, demnitatea și autonomia persoanelor cu dizabilități; încurajează statele membre să introducă soluții similare pentru ca îngrijitorii persoanelor cu dizabilități să câștige venituri în plus față de prestațiile lor de îngrijire;
13. reamintește că articolul 19 din CRPD prevede că persoanele cu dizabilități au drepturi egale să ducă o viață independentă și să fie integrate în comunitate; îndeamnă statele membre ca, cu sprijinul Comisiei, să accelereze procesul de dezinstituționalizare și să încurajeze tranziția către îngrijirea și sprijinul în comunitate; subliniază că ar trebui utilizate fonduri UE pentru a promova incluziunea și accesibilitatea; invită statele membre să includă ținte specifice cu un calendar stabilit în strategiile lor de dezinstituționalizare, pe care să le finanțeze corespunzător, și să dezvolte mecanisme care să asigure o coordonare eficientă între autoritățile de resort din diferite sectoare și de la diferite niveluri administrative; consideră regretabilă lipsa de locuințe accesibile și la prețuri abordabile, obstacol important în calea unei vieți independente; subliniază că trebuie încurajată viața în comunitate, independentă, ca alternativă la cadrele instituționale, în ton cu observația generală nr. 5 din CRPD;
14. îndeamnă Comisia să verifice că statele membre respectă principiul egalității de tratament și principiul plății egale la muncă egală pentru toți lucrătorii; insistă, de asemenea, ca lucrătorilor cu dizabilități din atelierele protejate să li se asigure cel puțin

³⁷ „Date Europa 2020 – Persoane cu handicap – tabele (EU SILC 2017)”, pregătit de Stefanos Grammenos, Centrul pentru politica socială și economică europeană, 27 decembrie 2019.

³⁸ Propunerea Comisiei de directivă a Parlamentului European și a Consiliului din 8 martie 2022 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (COM(2022)0105).

³⁹ Raportorul special al ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, „Raportul Raportorului special privind drepturile persoanelor cu dizabilități”, prezentat cu prilejul celei de a 70-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, 7 august 2015.

drepturile și statutul echivalente cu drepturile lucrătorilor care lucrează pe piața liberă a muncii; consideră că astfel de ateliere ar trebui să adopte o abordare individualizată și, pe cât posibil, să se limiteze la a fi o opțiune temporară pentru persoanele cu dizabilități în viața lor profesională; mai crede că astfel de ateliere ar trebui să aibă ca scop stimularea dezvoltării competențelor și sprijinirea tranzițiilor către piața deschisă a muncii; insistă pe ideea că persoanele cu dizabilități care lucrează în astfel de medii ar trebui protejate de cadrele juridice existente, care să cuprindă protecția socială și condițiile de muncă, inclusiv protecția salariului minim, în condiții egale cu celelalte persoane, în conformitate cu articolul 27 din CRPD; în acest sens, roagă statele membre să dezvolte modele incluzive de locuri de muncă protejate și asistate, respectând drepturile persoanelor cu dizabilități, care să servească drept măsură pentru integrarea cu succes și tranziția ulterioară către piața liberă a muncii; subliniază că este important ca persoanele cu dizabilități să găsească locuri de muncă de calitate care să corespundă competențelor și ambițiilor lor și că formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor cu dizabilități ar trebui să ofere abilități și competențe reale; invită statele membre să evalueze cât de bine au reușit atelierelor protejate existente să înzestreze persoanele cu dizabilități cu competențe care să le permită să obțină posturi pe piața liberă a muncii și roagă Comisia să monitorizeze acest proces;

15. constată că criza generată de măsurile anti-COVID-19 a favorizat munca la distanță și că munca la distanță ar putea favoriza angajarea mai multor persoane cu dizabilități ca formă de adaptare la situația lor și ca instrument prin care să se asigure mai bine echilibrul între muncă și viața personală și să se reducă barierele legate de dureri și oboseală pe piața muncii; avertizează totuși că angajatorii nu trebuie să folosească telemunca ca pretext pentru a evita să facă adaptări corespunzătoare sau să instaureze o cultură incluzivă la locul de muncă pentru lucrătorii cu dizabilități⁴⁰, pe care acest lucru i-ar putea izola și le-ar putea afecta sănătatea mentală; insistă pe ideea ca viitoarele politici în materie de telemunca să fie elaborate ținând seama de drepturile persoanelor cu dizabilități și ca persoanele cu dizabilități să participe la elaborarea lor și la negocierea de noi contracte colective de muncă privind muncă la distanță sau atunci când întreprinderile își revizuiesc politicile în materie de muncă la distanță astfel încât să fie adaptate persoanelor cu dizabilități; reamintește că accesul egal la educație și formare pentru persoanele cu dizabilități și dobândirea de competențe digitale și accesibilitatea infrastructurii digitale aferente, atât în zonele urbane, cât și în zonele rurale și îndepărtate, sunt necesare pentru a le permite oamenilor să beneficieze de noile oportunități de angajare create de digitalizare; subliniază că amenajările corespunzătoare reprezintă un drept pentru lucrătorii cu dizabilități și consideră că autoritățile publice ar trebui să intensifice acțiunile și programele de conștientizare despre competențele și abilitățile persoanelor cu dizabilități, precum și formarea de bază pentru angajatorii privați și publici despre amenajările necesare pentru a combate discriminarea persoanelor cu dizabilități și pentru a avea siguranța că factorii responsabili dispun de instrumentele necesare pentru a angaja, sprijini și păstra lucrătorii cu dizabilități;
16. constată că promovarea drepturilor persoanelor în vârstă este strâns legată de asigurarea

⁴⁰ Schur, L.A., Ameri, M. and Kruse, D., „[Telework After COVID: A ‘Silver Lining’ for Workers with Disabilities?](#)” (Telemunca după Covid: o șansă neașteptată pentru lucrătorii cu dizabilități?), *Journal of Occupational Rehabilitation*, Vol. 30, No 4, 2020, pp. 521–536.

egalității în drepturi pentru persoanele cu dizabilități, întrucât persoanele în vârstă prezintă un risc mai mare de dizabilitate, peste 46 % dintre ele – cele cu vârsta de 60 de ani și mai mult – au dizabilități; în acest context de schimbări demografice marcat mai ales de îmbătrânirea populației, subliniază că trebuie să răspundem la noile provocări apărute ca urmare a prevalenței mai mari a dizabilităților legate de îmbătrânirea forței de muncă și a prevalenței mai mari a angajaților cu boli cronice; subliniază că este important să se elaboreze politici, inclusiv programe de lucru flexibile, pentru a ajuta lucrătorii cu dizabilități să se integreze mai bine pe piața muncii, precum și servicii de îngrijire pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv standarde pentru formarea personalului și pentru asistența personală;

17. solicită statelor membre să monitorizeze respectarea principiilor 2 și 3 din Pilonul european al drepturilor sociale, care prevăd egalitatea de tratament și de șanse între bărbați și femei în ce privește participarea pe piața muncii, condițiile de angajare și evoluția carierei, indiferent de originea rasială sau etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; cere să se monitorizeze adoptarea măsurilor stabilite de CRPD;
18. invită statele membre să ofere sprijin adaptat persoanelor cu dizabilități pentru accesul la dezvoltarea competențelor, la EFP și la încadrarea în muncă, pentru a asigura politici incluzive și active pe piața muncii; încurajează serviciile de plasare a forței de muncă și sectoarele public și privat să pună în aplicare măsuri personalizate pentru a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională și menținerea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii în vederea conformității cu CRPD și să facă schimb de bune practici despre angajarea persoanelor cu dizabilități prin Rețeaua europeană a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă; invită statele membre să ofere orientări, formare și ajutor financiar pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, recrutarea, antreprenoriatul și activitățile independente pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv prin Fondul social european Plus; subliniază rolul istoric pe care l-a jucat economia socială în angajarea persoanelor cu dizabilități; invită statele membre să instituie stimulente pentru a încuraja persoanele cu dizabilități să creeze entități în cadrul economiei sociale și să lanseze activități generatoare de venituri;
19. consideră că măsurile de sprijinire a pieței muncii trebuie să țină seama de dizabilități și de răspunsurile de politică adaptate pentru a sprijini integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități; invită statele membre să sprijine corelarea între cererea și oferta de locuri de muncă, crearea de profiluri profesionale, formarea concomitent cu angajarea, integrarea la locul de muncă, formarea la locul de muncă, dezvoltarea carierei și mentoratul, precum și educația și formarea profesională deschise și accesibile, pentru a ajuta persoanele cu dizabilități să se integreze profesional și să își păstreze locul de muncă; subliniază că măsurile de îmbunătățire a incluziunii persoanelor cu dizabilități și a ocupării forței de muncă în rândul acestora nu vor fi cu adevărat eficiente dacă nu se combat totodată stereotipurile și stigmatizarea legate de dizabilități la locul de muncă și în societate în general; subliniază, în acest sens, importanța conștientizării și a formării educatorilor, a angajatorilor și a colegilor, precum și a publicului larg, pentru a combate discriminarea persoanelor cu dizabilități, a schimba mentalitățile și a clădi societăți cu adevărat incluzive;
20. subliniază că rata scăzută de participare pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități

împiedică integrarea socioeconomică și trebuie mărită prin programe europene și naționale care să vizeze activarea și formarea profesională a persoanelor excluse de pe piața muncii; subliniază că, deși este esențial să se sprijine și să se promoveze participarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, trebuie create și mecanisme adecvate și incluzive de protecție socială pentru ca de sprijin să beneficieze toate persoanele cu dizabilități;

21. invită Comisia să evalueze temeinic rata de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu dizabilități și diferențele de remunerare a acestora la diferite tipuri de locuri de muncă, inclusiv în locurile de muncă protejate, furnizând date defalcate pe sexe și pe tip de dizabilitate, și să facă o analiză calitativă;
22. își reiterează apelul adresat Comisiei și statelor membre de a evalua principalele tendințe viitoare privind munca din perspectiva dizabilității, pentru a identifica și lansa acțiuni specifice care să facă piața muncii mai incluzivă și să reducă decalajul digital; subliniază cât este de important să se folosească mai cu cap tehnologiile inovatoare pentru a uniformiza condițiile de concurență, a elimina barierele din calea educației și a ocupării forței de muncă și a ajuta persoanele cu dizabilități să aibă acces la instrumente și programe informatice digitale, indispensabile pentru o viață independentă; invită Comisia și statele membre să sprijine programele de cercetare care pun accentul pe dezvoltarea tehnologiilor de asistență, inclusiv robotică, tehnologii digitale și inteligență artificială etică, cu scopul de a permite integrarea deplină a persoanelor cu dizabilități în toate aspectele vieții, inclusiv pe piața muncii; subliniază necesitatea de a proteja persoanele cu dizabilități de discriminare folosind inteligența artificială la luarea deciziilor de recrutare, selecție, promovare și reziliere a contractelor de muncă; invită statele membre să înlesnească accesul la cursurile de formare în domeniul competențelor digitale pentru grupurile de persoane expuse riscului de excludere, printre altele, pentru persoanele cu dizabilități și persoanele în vârstă, pentru a le integra mai bine în viața socială și pe piața muncii și să înlesnească accesul la servicii electronice și la administrație;
23. apreciază și sprijină inițiativa juridică a Comisiei de a impune standarde obligatorii aplicabile organismelor de promovare a egalității, care ar urma să fie publicată în septembrie 2022 și să încurajeze statele membre să extindă mandatele organismelor de promovare a egalității astfel încât să protejeze victimele discriminării din motive de dizabilități;
24. sprijină din plin cercetarea, investițiile sociale și inițiativele focalizate la nivelul UE pentru programe și servicii care s-au dovedit a fi eficiente în sprijinirea integrării pe termen lung pe piața muncii a persoanelor cu handicap, acordând o atenție deosebită persoanelor cu afecțiuni din spectrul autismului; sugerează statelor membre să comande cercetări în cazul modelor și programelor pentru care nu există încă o bază de dovezi, precum și să se finanțeze inovarea în domeniul prestării de servicii, de exemplu inteligența artificială aplicată tehnologiilor de asistență⁴¹;
25. constată că persoanele cu dizabilități se numără printre categoriile de populație cele mai

⁴¹ Platforma Europeană pentru reabilitare, „[Artificial intelligence and service provision for people with disabilities – An analytical paper](#)” (Inteligența artificială și furnizarea de servicii pentru persoanele cu dizabilități – o cercetare analitică), 2022.

marginalizate și mai expuse riscului în orice comunitate afectată de criză; mai ține să sublinieze și că, ca urmare a războiului, în situații de conflict armat persoanele cu dizabilități se confruntă cu atacuri violente, cu strămutarea forțată și sunt lăsate de izbeliște, fără un răspuns umanitar față de civilii rămași captivi în mijlocul schimburilor de focuri, fiind de multe ori abandonate în casele lor sau în sate pustii timp de mai multe zile sau săptămâni, cu acces redus la alimente sau apă; reamintește importanța Strategiei UE privind drepturile copilului, a Garanției pentru copii, a Strategiei UE privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030, precum și a tuturor instrumentelor juridice existente ale UE, inclusiv a Directivei privind protecția temporară⁴², în sprijinirea eforturilor statelor membre de a răspunde nevoilor specifice ale refugiaților cu dizabilități;

26. invită statele membre să asigure participarea persoanelor cu dizabilități la procesul electoral din 2024 și la procesul de legiferare; invită statele membre să elimine barierele care pot împiedica persoanele cu dizabilități să beneficieze de posibilitatea de a influența elaborarea și punerea în aplicare a legilor și politicilor care le afectează viața de zi cu zi;
27. reamintește statelor membre că toate proiectele finanțate de UE trebuie să respecte dreptul Uniunii, inclusiv Carta drepturilor fundamentale, precum și CRPD; subliniază că fondurile structurale și de investiții europene ar trebui să continue să promoveze tranziția de la îngrijirea instituționalizată la îngrijirea în sânul comunității și al familiei, prin finanțarea unor servicii de sprijin care să asigure dreptul de a duce o viață independentă; solicită UE să asigure accesul la toate programele de finanțare mobilizând resurse adecvate în acest sens și invită statele membre să includă obiective și măsuri clare de îmbunătățire a condițiilor de viață și de muncă ale persoanelor cu dizabilități în programele lor de lucru și în programele operaționale naționale; invită Curtea de Conturi Europeană să evalueze în detaliu cât de bine au reușit programele UE să ajute la integrarea și sprijinirea persoanelor cu dizabilități, acordând o atenție deosebită programelor educative și de ocupare a forței de muncă, deoarece grupurile cele mai defavorizate, inclusiv persoanele cu dizabilități nu prea au acces la ele;
28. încurajează autoritățile publice naționale să se asigure că cerința de a se înregistra pentru a vota sau de a instala amenajări corespunzătoare nu le împiedică pe persoanele cu dizabilități să voteze; invită statele membre să includă măsuri care să asigure că procesul de înregistrare este accesibil prin reproiectarea site-urilor web relevante în conformitate cu standardele UE;
29. constată că mecanismele de tratare a plângerilor, atât cele judiciare, cât și cele extrajudiciare, ar trebui să devină mai accesibile pentru persoanele cu dizabilități; invită statele membre să elimine restricțiile în calea dreptului persoanelor private de capacitate juridică de a depune plângeri independent de tutorele lor și să ia măsuri eficiente pentru a se asigura că informațiile despre modul și locul de depunere a plângerilor sunt accesibile tuturor persoanelor cu dizabilități prin elaborarea de materiale informative în diferite formate accesibile, distribuite prin intermediul organizațiilor de sprijin și de

⁴² Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri (JO L 212, 7.8.2001, p. 12).

apărare a persoanelor cu dizabilități, inclusiv al organizațiilor persoanelor cu dizabilități;

30. roagă statele membre, în special coordonatorii naționali, în strategiile lor naționale multianuale din cadrul Garanției europene pentru copii, să acorde o atenție deosebită nevoilor copiilor cu dizabilități și să asigure accesul efectiv și gratuit la servicii de bună calitate, în special la educație incluzivă, și invită statele membre să asigure accesul efectiv la o alimentație sănătoasă și la locuințe adecvate pentru toți copiii refugiați cu dizabilități, pe picior de egalitate cu copiii din țările-gazdă, în acord cu recomandarea⁴³ astfel încât măsurile naționale integrate să țină cont de dezavantajele intersecționale; invită, prin urmare, statele membre și Comisia să majoreze urgent finanțarea pentru Garanția europeană pentru copii cu un buget dedicat de cel puțin 20 miliarde EUR și încurajează toate statele membre, în acest sens, să aloce mai mult decât resursele minime ale Fondului social european Plus aflate în gestiune partajată pentru a sprijini activitățile din cadrul Garanției europene pentru copii; își reiterează apelul adresat statelor membre de a pune în aplicare Garanția consolidată pentru tineret pentru a asigura oferte de înaltă calitate, inclusiv o remunerație echitabilă și acces la protecție socială și medii de lucru adaptate la nevoile persoanelor cu dizabilități;
31. subliniază că în ultimii ani a cerut insistent să se includă grupurile dezavantajate și persoanele cu dizabilități în programe de educație și formare profesională, inclusiv prin integrarea deplină a perspectivei drepturilor persoanelor cu dizabilități în toate aspectele programului Erasmus+ și în coordonare cu alte programe relevante ale UE, precum Garanția pentru tineret; reamintește angajamentele asumate la Summitul social de la Porto pentru reducerea sărăciei și a excluziunii sociale și pentru dobândirea de competențe și crearea de locuri de muncă;
32. invită Comisia să evalueze provocările și încălcările drepturilor cu care s-au confruntat persoanele cu dizabilități în timpul pandemiei de COVID-19 și să adopte măsuri focalizate pentru sprijin psihologic și reintegrarea pe piața muncii;
33. sugerează Comisiei să elaboreze aceste măsuri în coordonare și prin comunicare cu persoanele cu dizabilități și cu toate organizațiile implicate, începând cu rețeaua CRPD a Parlamentului;
34. invită statele membre să creeze o entitate independentă responsabilă cu monitorizarea întregii legislații referitoare la accesibilitate, inclusiv a Actului european privind accesibilitatea, a Directivei privind serviciile media audiovizuale⁴⁴, a pachetului privind telecomunicațiile și a Directivei privind accesibilitatea site-urilor web;
35. solicită statelor membre să pună în aplicare Directiva privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor⁴⁵, care introduce un concediu

⁴³ Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii (JO L 223, 22.6.2021, p. 14).

⁴⁴ Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (JO L 95, 15.4.2010, p. 1).

⁴⁵ Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului (JO L 188, 12.7.2019, p. 79).

pentru îngrijitori de cinci zile lucrătoare pe an; insistă pe ideea că ar trebui să se analizeze posibilitatea de a introduce măsuri speciale în ce privește concediul de îngrijitor, concediul de paternitate, concediul pentru creșterea copilului și programul de lucru flexibil pentru părinții aflați în situații deosebit de dezavantajate, de exemplu părinții cu dizabilități sau părinții copiilor cu dizabilități sau cu boli cronice, fără să sufere repercusiuni din partea angajatorului;

36. invită statele membre să asigure condiții de muncă și de viață mai bune, inclusiv prin salarii minime adecvate și prin măsuri de transparență salarială, pentru a reduce diferențele de remunerare în defavoarea persoanelor cu dizabilități și a realiza o dezvoltare incluzivă și durabilă a pieței muncii; subliniază că este important să se adopte repede Directiva privind salariile minime și Directiva privind transparența salarială, care se aplică pe deplin persoanelor cu dizabilități;
37. subliniază cât este de important să se țină seama și de persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și să fie tratate cu aceeași atenție, adoptând măsuri prin care să se prevadă ce se va întâmpla cu ele după decesul îngrijitorilor;
38. invită Comisia să elaboreze și să promoveze un cadru juridic european pentru întreprinderile incluzive, pentru a crea posturi permanente pentru persoanele cu dizabilități;

**INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ**

Data adoptării	10.10.2022
Rezultatul votului final	+: 41 -: 0 0: 1
Membri titulari prezenți la votul final	João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Alicia Homs Ginel, Irena Joveva, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Jörg Meuthen, Max Orville, Dennis Radtke, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Eugen Tomac, Maria Walsh, Stefania Zambelli
Membri supleanți prezenți la votul final	Konstantinos Arvanitis, Rosa D'Amato, José Gusmão, Evelyn Regner, Terry Reintke
Membri supleanți [articolul 209 alineatul (7)] prezenți la votul final	Attila Ara-Kovács, Franc Bogovič, Mohammed Chahim, Mónica Silvana González, Predrag Fred Matić, Piernicola Pedicini, Sergei Stanishev

**VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ**

41	+
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli
NI	Jörg Meuthen, Daniela Rondinelli
PPE	Franc Bogovič, David Casa, Jarosław Duda, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Maria Walsh
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Monica Semedo, Lucia Āuriš Nicholsonová
S&D	João Albuquerque, Marc Angel, Attila Ara-Kovács, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Mohammed Chahim, Estrella Durá Ferrandis, Mónica Silvana González, Alicia Homs Ginel, Predrag Fred Matić, Evelyn Regner, Sergei Stanishev
The LEFT	Konstantinos Arvanitis, José Gusmão
VERTS/ALE	Rosa D'Amato, Katrin Langensiepen, Piernicola Pedicini, Terry Reintke

0	-

1	0
ID	Guido Reil

Legenda simbolurilor utilizate:

- + : pentru
- : împotriva
- 0 : abțineri